

Nekünk sem mindegy

VISSZHANG - LXI. évfolyam, 48. szám, 2017. december 1.

Czika Tihamér *Nem mindegy* című írásában (ÉS, 2017/47., nov. 24.) rendkívül kulturáltan érvel az ellen, hogy a „kettős állampolgárok”, vagyis a Magyarországon állandó lakhellyel nem rendelkező magyar állampolgárok szavazójogát elvegyék.

Csak utal arra, a különbség nem abban rejlik, hogy valaki környező országbeli, állampolgárságát a külhoni magyaroknak a Fidesz által lehetővé tett könnyített eljárással állampolgárságot szerzett, vagy Magyarországról az utóbbi években dolgozni külföldre költözött polgár, amint az a vitákban gyakran felmerül. Nem említi viszont, hogy az állandó lakhellyel nem rendelkező, levélben szavazó polgártársak csak listára szavazhatnak. Pedig ez egyrészt magyarázza a szavazás módjában meglévő különbséget, másrészt viszont semmissé teszi azt az érvet (amely szintén csak implicite van jelen érvelésében), hogy csak egyféle állampolgárság lehetséges. Nem, az ő érve az, hogy állampolgárság nincs szavazójog nélkül, majd rögtön megemlíti, hogy sok országban van ilyen. Ehhez társul az, hogy „*elnyert jogot visszavenni nem illik*”. Ha ez nem a racionális érvek között szerepelne, nem is lenne vele nagy gond. Csak éppen mostanában Magyarországon sok elnyert jogot visszavettek. Az is erősen vitatható, főleg politikailag, hogy a választójog megadása úgy, hogy ezt a szándékot mindvégig titokban tartották (még az Alaptörvénynek az EU számára kiküldött angol fordításában is szerepelt az állandó lakhely követelménye, csak a magyar változatban nem), legitim volt-e.

Nem helyes a szavazójog ellen azzal érvelni, hogy az egy adott párt javára szolgál, ennek ellenére érdemes kicsit továbbgondolni azt, hogy a Fidesz 2014-es kétharmada minek köszönhető. Matematikailag igaz mindkét állítás: ha a „belföldi” szavazatokból nem lett volna meg majdnem a kétharmad, a levélszavazatokkal se lett volna meg. Másrészt viszont ha nem lettek volna levélszavazatok, akkor se lett volna meg. Talán azt lenne érdemes megvizsgálni, hogy miért is „hozták” ezek a szavazatok megbízhatóan a kétharmadhoz szükséges mandátumokat. Valóban ugyanaz a kötődése az országhoz azoknak, akiknek 40 százaléka szavazott a Fideszre, és azoknak, akiknek 95 százaléka? Ebben a fényben kell megnézni azt a fejtegetést, amely szerint rendben van, hogy a kormánypárt közvetve szavazatokat vásárol a külföldi magyar intézmények támogatásával (és árt a magyar közösségeknek kardcsörtető politikájával, de ez itthon ugyanúgy szavazatokat vonz, mint külhonban), mert belföldön is „szavazatokat vásárol” minden párt. Úgy tűnik ugyanis, hogy ez a módszer jóval kevésbé válik be azok körében, akik Magyarországon élnek vagy éltek, mint külhonban. Ennek pedig nyilván oka van.

Nem lehet kétségbe vonni a környező országban élő magyar nemzetiségűek kötődését az anyaországhoz. Ez azonban nem elég, ahogy az sem, hogy turistaként vagy akár hivatalosan, tanulás céljából vagy akár érzelmi kötődésük okán járnak Magyarországon.

Végül a nagyon praktikus javaslatról, hogy legyen ugyanolyan egyszerű a Magyarországon állandó lakhellyel rendelkező választópolgárok szavazása, mint az ezzel nem rendelkezőké. Ez kifogná a szelet azok vitorlájából, akik ezzel érvelnek, de a cikk tárgyát képző DK-kezdeményezés nem ezzel érvel. Felmerült már egyszer (1998-ban vagy 2002-ben), hogy ne kelljen a külképviseletekre minden párt szavazóköri delegáltját kiutaztatni, hanem legyen elektronikus szavazás. Akkor sem volt elég bizalom a politikai pártok és a kormány között ehhez, hát még most. Ha a megoldást a szavazási lehetőségek összhangba hozása jelentené, akkor sajnálatos módon az eddigi levélszavazás helyett is a külképviseleti szavazás előírása lenne korrekt. Ugyanakkor ez még mindig több száz kilométeres utazást jelent a Nyugat-Európában vagy Amerikában élőknek, míg a környező országokban sokkal több főkonzulátus van a

fővároson kívül, míg más országokban nagyon kevés. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a vitának ez az egyenlőtlenség csak egyik oldalága. A kérdés inkább az, vajon szükségük van-e a szomszédos országokban élő honfitársainknak arra, hogy a magyar választásokon véleményt nyilvánítsanak. És itt újra bejön, annak ellenére, hogy formálisan nincs köze a választójoghoz, a kettős állampolgárság kérdése. Mert aki szavazhat ott, ahol él, miért érzi jogosnak, hogy egy másik ország ügyeibe is beleszólhasson, míg másnak egyik országban sem adatik meg.